

3+1 / TERASLI / EMLAKÇIDAN

Özgür Erdi Akbaba

*El Invierno (Kış)***Yönetmen:** Emilliano Torres**Senaryo:** Emilliano Torres, Marcelo Chaparro**Görüntü Yönetmeni:** Ramiro Civita**Kurgu:** Alejandro Brodersohn**Oyuncular:** Alejandro Sieveking, Cristian Salguero, Adrian Fondari, Pablo Cedron

2016 / 95' / Arjantin

Bir evimiz olsun isteriz. İki oda, bir salon yeter ama dur dur, üç artı bir olsa daha rahat yaşarız. “Bir de teraslı olursa tadından yenmez” der, eskiler. Peki; Jara, 3+1 teraslı bir evi emlakçıdan alabilir mi?

Arjantin ve Şili'nin güneyinde bulunan Patagonya'nın filmin çekildiği Arjantin tarafında koyun çiftlikleri meşhurdur; ancak 1980'lerden sonra çıkan kriz ile koyunların derilerini kullanmak için çiftlikleri birçok uluslararası moda şirketi satın almıştır. Patagonya'nın Arjantin tarafında geçen hikaye heyecandırıcı, çünkü Güney Amerika sanatı kendi içinde eşsiz bir güzelliğe sahip. Ayrıca filmin yönetmeni **Emilliano Torres**'in ilk filmi olmasından dolayı yeni dokunuşlar izleme umuduyla film başladı.

Arjantin denince akla özellikle son yıllarda yükselen *steakhouse* zincirlerinin arttırdığı et sektörü gelir. Kuzu ve koyunların bakıldığı bu çiftlikte de atlı işçiler, çobanlık yapacak ve hayvanların temizliği ile bakımını üstlenecektir. Bu görev için bir grup işçi mini kamyonetin arkasında çiftliğe getirilir. Çiftliğin uzun yıllardır sorumlusu olan Evans (**Alejandro Sieveking**) onları karşılar. Çiftliğin şoförü Contratista (**Adrian Fondari**) işçileri tanıtır, Evans ise işçilere konuşma yapar ve böylece modern kölelik başlar. Çalışma sabah beşte başlar, akşam beşte biter.

Çiftlik 1

Şarap, parti ve kavga yasaktır. Evans, “*Ben kovmadan kimse buradan ayırlamaz.*” diyerek konuşmasını bitirir. İş başlar. İşe yeni başlayan, yatağı bile olmayan Jara’ya Contratista’nın tabiriyle “*geri alınmak üzere ücretsiz*” yer yatağı verilir. Yoğun mesai, çiftlikteki ilk saatlerde başlar. Filmin mekanları ve karakterleri tanıttığı giriş sekanslarında görselliği dikkati çeker. Sonucunda, **Ramiro Civita** başta San Sebastian Film Festivali’nde olmak üzere birkaç festivalden en iyi sinematografi ödülünü alır.

Çiftlik 2

Çiftlik sorumlusu Evans seksenli yaşlarda bir karakterdir. Evans yaş ve mevkî ukalalığıyla acemi işçiye nereli olduğunu sorar. Aldığı cevaptan sonra acemi işçi Jara'ya (**Cristian Salguero**) memleketinin adı -Corrientes- ile hitap eder. Evans'ın çiftlikte sigara içmek ve alkol kullanmaktan başka yaptığı tek fiziksel iş, köpeklere yemek vermek ve iş saatlerinde işçileri yakından takip etmekten ibarettir. Evans'ın yaşı, hali ve tavrını daha net ortaya koyan olay ise işçilerin mesaiden sonra geceleyin müzik dinledikleri ve sohbet ettikleri sırada Evans'ın sestem rahatsız olup sarhoş bir halde silahıyla havaya ateş açarak susturmaya çalışmasıdır. Bu anlamsız hareketi, Evans'ın ne boyuta geldiğini gösterir.

Evans kontrolü elden bırakırken bir talip çıkıyor kendiliğinden ve bu, filmin en iyi detayı. Contratista işçilerden Jara'nın ne kadar çalışkan olduğunu dile getirir, ancak Evans'tan gelen "*Çok genç.*" cevabı izleyiciyi şaşırtmaz.

Şiddetli yağmurun neden olduğu kötü hava koşulları sebebiyle çalışmayan işçiler için Evans'ın Contratista'ya alkol ve kadın önerisinde bulunması ve sonrasında eğlence sırasında yönetim boşluğundan çıkan kavgaya Evans'ın değil, acemi işçi Jara'nın müdahale etmesi ile patron Evans'la görüşmek ister. Çiftlik sahibi Encargado'nun (**Pablo Cedron**) yurtdışından iki misafiri vardır. Misafirlik süresince çiftlikte konaklayan ve özel ilgi gösterilen kişilerin çiftliğe talip olduğu ortaya çıkar. Bu da yeni bir düzen getirecektir. İşte bu yüzden Encargado tarafından Evans'a 'artık birlikte değiliz' konuşması yapılır.

Evans için yeni bir hayat başlar, ancak ortada başka düşünceler de vardır: silahını çenesinin altına dayamak ve hayatını sonlandırmak gibi... Anlaşılan o ki Evans kendisine bir son belirlemiş olsa da tecrübesini ukalalığa çevirmesi ile intiharı gerçekleştiremez ve yeni hayatına doğru eşyalarıyla beraber yola çıkar. Yönetmen derine inerek sadece Evans karakterine boyut verme niyetinde, ancak senaryonun birçok kısmının aynı bağlamda olduğu söylenemez. Yönetmen **Emiliano Torres** karakterleri zenginleştirme konusunda filmi zayıf bırakmıştır.

Evans'ın yerine getirilen Jara ise çoktan gözde olmuştur ve artık çiftlik sorumlusudur. Evans ise yeni hayatında da her zamanki gibi sessizdir. Adres arayışı içindedir ve bu adres arayışının sonu bir eve dayanır. Evde kendisine ikram edilen içeceklerle birlikte oğlu yaşında bir adamla sohbet ederken evin içinde şaşkın bakışlar atan küçük bir erkek çocuğu vardır. Evans'a gelen bir soru da karakterini açığa çıkarır: "*İşler nasıl?*" diye sorulur, Evans da "*Birkaç gün boşluğum vardı, buradayım.*" cevabını verir. Hemen ardından evin kapısı açılır ve bir kadın girer. İşte burada

duralım, olaylara sık sık yüzeysel yaklaşılması sebebiyle karakterlerin hayatlarına yorumsuz kalmamız, filmi sekteye uğratan bir unsura dönüşür. Evans'ın kızı olduğunu düşündüğüm kadın ile -kim olduğu hakkında bir emare yok- aralarının iyi olmadığı kesin. Son sözleri haricinde göz göze gelmezler ve kadın balık temizlerken Evans'a "Gelip görmüş oldun." diyerek kibarca gitmesini ister. Evans gider, ancak tazminatının büyük kısmını yemek masasının üzerinde bırakır.

Evans'ın yalnızlığı

Evans ne yapacak? Yukarıdaki görselde de görüldüğü gibi Evans'ı biraz yalnız başına bırakalım, düşünsün. Ne yapacağını sonra göreceğiz.

Çiftlikte bir iş gününün sonu

Jara düzenini oturtmaktadır. Gündüz dolu dolu çalışır, gece küçük bir tahta parçasını yontarak at şekli vermeye çalışır. Jara gizemini korurken Arjantin Patagonya'sında Noel zamanıdır. Contratista işçilerle birlikte Noel alışverişinden sonra Jara'yı almaya çiftliğe döner ama Jara gelmek istemez, ısrarlar üzerine Jara, çiftliğe bakan birisi olsa daha iyi olur bahanesiyle Contratista'yı ikna eder.

Contratista Noel hediyesi olarak Jara'ya şarap bırakır. Jara, Noel'i tek başına geçirecek diye düşünürken saklandıkları yerden 10-11 yaşlarında bir erkek çocuğu ve karnı burnunda bir kadın çıkınca Jara'nın gizemi ve yalanı ortaya çıkar. Sorulduğunda olmadığını söylediği ailesi Noel'de Jara'nın yanındadır.

Noel kutlansın bitsin, Evans düşünmeye devam etsin. Filmin sinematografisinden bahsedelim. Birçok sahnede olağanüstü görseller olması bir yana, bu sahnelerin neredeyse hepsinin pastel renk bütünlüğüne sahip olması şaşırtıcı. Kimi sahneler iki renk olarak değil, renk curcunası içinde olmasına rağmen bu bütünlüğe oturtabilmesi, sinematografisini şaha kaldıran unsurlardan.

Noel kutlaması yapılır, ama Jara ve karısının huzurları çok yerinde olmadığı için Noel ikinci plandadır. Bunun sebebi, ayrı yaşamaları ve bir de karısının ikinci çocuğa hamile olmasıdır. Karısının çiftlikte birlikte yaşama isteğine Jara'nın olumsuz yanıtı gecikmez, çünkü Jara iş güvencesi hedefi içindedir. Jara boş zamanlarında elinden düşürmediği ağaçtan yontma oyuncak atı oğluna hediye etmiştir. Karısı ve oğlu Noel'den sonra gittiklerinde ağaç yontması atı, evde ayağı kırılmış halde bulur. Yönetmenin yontma atın üzerinden anlatmak istediğini izleyen sahnede görürüz. "Jara'nın bugününü ve yarınlarını anlayabiliyoruz, dününe gerek yok" yanlına düşmüş **Emiliano Torres**. Aynı sorun Evans karakterinde de var: Dün yok. Senaryo yapılandırmasında, karakter derinliğinde katmanların olması gerektiğini düşününce buradaki başkarakterlerin eksikliği kolaylıkla anlaşılıyor.

Contratista, çiftliğe Jara yokken gelir. Jara maaşını sayarken eksik olduğunu dile getirir. Contratista ise "*Ben kendi komisyonumu aldım.*" diye cevap verir. Jara ise "*Böyle anlaşmamıştık.*" deyince Contratista "*Sen de ailenin Noel'i burada geçireceğini söylememiştin.*" diyerek Jara'nın başını öne eğdirir. Oyma at sağlamken sorun yoktur ama ayağı kırıldıktan hemen sonra Jara'nın yalanı ortaya çıkar.

Jara maaşından ailesine para gönderir, çiftliğe döndüğünde bacağı kırık yontma atı kırmızı bantla yapıştırır. Gece yarısı çiftlik ıssız ve sessizdir. Köpek havlaması yoğunlaştığı zaman bir sorun olduğu aşikardır, özellikle çiftlik çevresinde yırtıcı hayvanların olduğu gerçeğinin bilinciyle Jara harekete geçer. Evans'ın izleri kolay silinmeyecek gibidir, üç adam çiftliğe gelip Jara'ya kısırlaştırılmamış koç ya da damızlık erkek olup olmadığını ve Evans'ı sorar. Jara "*Yeni işçi başı benim.*" diye cevap verir. Adamlardan biri ise Evans'ın krallığını ilan ederek "*O bize hep bir şeyler verirdi.*" der. Bu olaydan sonra Jara tüfeğini ortaya çıkarır. Patagonya'ya kış gelmiştir. Zaten bahar aylarında bile sakin olan çiftliğe kış gelince Jara'nın bile yaşam belirtileri aza iner.

Jara koyunların takibinde

Elektrikler mi gitti acaba? Tam da televizyon karşısında keyifle yemeğini yerken hem de soğuk bir kış günü, gürül gürül yanan sobanın sıcaklığında... Jara bakmak için dışarı çıkar. Gece soğuk ve karanlık havada ne olduğunu anlayamaz ama sabah gerçek ortadadır: Elektrik panosundaki kablolar kesilmiştir. Jara artık silahsız dolaşmaz, köpeklere yemek götürürken bile silahını omzuna yaslar. Bu kez köpekler kulübesinde yoktur, yemek vaktinde yerlerinde olmayan köpekler soru işaretlerini arttırmaya başlar. Jara sakin hareket etmektedir ama atına biner ve çiftliğe yakın dağlarda omzuna astığı silahıyla iz peşine düşer.

Jara, dağda iz peşinde

Sonunda bir mağarada koyun derisi ve yaşam belirtisi olan eşyalar bulur. Artık ters giden bir şeyler olduğu kesin gözükmemektedir. Jara sakinliğini koruma niyetiyle döner ama yaşadığı evin halini görünce her şeyin kendi kontrolünden çıktığını anlar. Ev, Jara gibi yıkık dökük halde, darmadağındır. Evin kırılan penceresini bantlarla ve tahtalarla kapatır. Evin kapısının arkasında elinde silah, sırtında battaniye ile tenindeki soğuktan, zihnindeki kötü senaryolardan titrek halde sabahı eder.

Ortada gizli saklı kalmamıştır. Her şey, karla kaplı Patagonya gibi bembeyazdır ama Jara için ortalık kapkaradır. Sabah ahırını kontrole gittiğinde atını kanlar içinde görür. Mesaj açıktır. Eşyalarını toplar, çiftlik arabasına atlar. Jara çiftlikten ayrılırken uzaktan yolu gözleyen biri vardır. Tahminler masaya... Evans geri dönmüştür. Sadık dostları köpekleri de onun yanındadır.

Evans eve girer. Sobaya yakacak odunlarını atar, ısınır. Evi incelerken yontma atı eline alır ve bantlanan kırık bacağını oynatır. Yontma at bize yine yol gösterecek mi? Evans eski günlerdeki gibi uyanır, bahçesine çıkar. Meydan artık onundur, köpeğini karın üzerinde kanlar içinde hareketsiz biçimde görene kadar. Evans bir de üzerine silahın dipçiğiyle bir darbe alır. Tabii ki bu kişi Jara'dır. Jara eğilir ve Evans'ı kontrol etmek isterken Evans'ın müdahalesiyle üzerine düşer. Çiftlik savaşı başlar ama silah sesiyle erken biter.

Evans'ın kanamasını Jara kendi yatağının üzerinde durdurmaya çalışsa da bir işe yaramaz. Beyaz örtüyü kazarak Evans'ı gizlice toprağın altına gömer. Jara'nın önünde artık engel yoktur.

Patagonya'da kış biter, bahar gelir. Çalışmalar başlar. Jara üçüncü mevsimini görmüştür, amacı yaz mevsimini görüp kadroya girmektir. Bu isteğini Encargado'ya hatırlatsa da çiftliğin yeni sahiplerinin hayvancılık yapmaktan vazgeçmeleri yüzünden işinden olur. Jara iyi dilekler ile gönderilse de bomboş bir yolda otobüs bekleyerek sonrası meçhul olan hayatına geçer. Sonu Evans gibi olan yeni bir hayata başlamaktadır.

Filmin müziklerinin oldukça basite indirgendiğini söyleyebiliriz: Sade Türk kahvesi modunda ön plana çıkacak bir tat, sadece müziğin özü. Aynı sıradanlık, diyaloglarda da hissedilmekte: Oturdukları düzene uyum sağlasa da hiçbir özgünlük katmıyor. Filmde işçi sınıfının hayatı işlense de diyaloglar anlatılan hayata karşı duygusuz kalıyor. Filmin göstermek istediği realist bir yaklaşım olsa da kendini tekrar etmektedir. Dar çerçeveli bir öykü nedeniyle çok etkilendiğimi söyleyemeyeceğim. Sinematografisinin ne kadar iyi olduğunu tekrar hatırlatmalıyım. Kostüm ve mekan ilişkisi filme önemli katkılarda bulunmuş. İlk uzun metrajlı filmini çeken yönetmen **Emiliano Torres'in** deneyim kazanması için ilerlemesi gereken bir yol olduğunu söyleyebiliriz.